

плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: розпорядження КМУ від 31 грудня 2024 р. № 1351-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text>

5. Ступак К. Реалізація рефлексивної моделі практики освіти у сучасній фінській школі. *Освітній вимір*. 2020. Випуск 3 (55). С. 46–59. URL : https://www.researchgate.net/publication/352250068_Realizacia_refleksivnoi_modeli_praktiki_osviti_u_sucasnij_finskij_skoli

Галина Лещук

*доцент кафедри соціальної роботи
та менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

У статті обґрунтована необхідність оновлення підходів до навчання іноземних мов студентів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти. Окреслені методи навчання для студентів з різними видами порушень здоров'я та їхня специфіка. Проаналізовані інтерактивні методи навчання та їх потенціал для навчання студентів з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: *особливі освітні потреби, студенти з особливими освітніми потребами, іноземні мови, методи навчання.*

У контексті розвитку інклюзивної освіти в Україні та інтеграції у європейський освітній простір, питання ефективного навчання іноземних мов студентів з особливими освітніми потребами (ООП) набуває особливої актуальності. Іноземна мова є не лише навчальним предметом, а й важливим інструментом соціалізації, професійної реалізації та розширення можливостей міжкультурної комунікації. Водночас традиційні методи навчання часто не враховують індивідуальні особливості, потреби та можливості цієї категорії студентів, що призводить до зниження їх мотивації, самовпевненості та успішності.

Актуальність окресленої проблеми підтверджують наукові розвідки І. Іванової, А. Колупаєвої, М. Супрун, О. Таранченко, С. Чиж, Ч. Шапочки та інших. Попри значні напрацювання в цьому напрямку, все ще потребують поглибленого вивчення методи, форми, інструменти, які можуть бути ефективними при навчанні іноземних мов студентів з ООП.

Слід підкреслити, що в навчанні студентів з ООП використовуються загальні дидактичні методи, подібні до тих, що застосовуються у роботі зі студентами з типовим розвитком. Водночас психофізичні особливості таких здобувачів освіти зумовлюють необхідність специфічного підходу до реалізації цих методів. Зокрема, методи навчання мають носити корекційно-розвивальний характер. Саме ця особливість становить ключову відмінність спеціальних дидактичних методів: кожен метод чи прийом, окрім виконання дидактичної функції, повинен також сприяти психічному, мовленнєвому чи фізичному розвитку студента, корекції виявлених порушень та формуванню компенсаторних механізмів [3].

Навчити студента з ООП іноземної мови – це складний і тривалий процес, зокрема, й через різноманітність порушень здоров'я, кожне з яких може створювати специфічні бар'єри при засвоєнні іноземної мови. Приміром, за всіх типів порушень слуху спостерігається зниження ефективності процесів сприймання, обробки, зберігання та подальшого використання інформації. Особливості як довільного, так і мимовільного запам'ятовування зорового матеріалу безпосередньо впливають на стійкість і тривалість його збереження в пам'яті. В роботі з такими студентами доцільно активно використовувати наочність: зображення, ілюстрації, інтерактивні презентації, схеми, опорні таблиці, комікси, відеоуроки [1].

Студентам із порушеннями зору підходять методи, де акцент зроблений на слуховому сприйнятті матеріалу: аудіотексти, пісні, лічилки. Ефективним також є метод Пімслера, який ґрунтується на принципі аудіювання з активним залученням слухача до побудови та відтворення фраз за пам'яттю під час прослуховування аудіозапису. Кожен урок передбачає подачу речень із перекладом, а також паузи для самостійного повторення. Аудіоматеріали озвучені носіями мови, що сприяє формуванню автентичної вимови та засвоєнню інтонаційних особливостей мовлення. Тривалість одного заняття становить близько 30 хвилин і супроводжується текстовою опорою. Такий формат навчання стимулює активну участь у комунікації, що, у свою чергу, сприяє покращенню вимови та закріпленню лексичних і граматичних структур [1].

Перспективними в роботі зі студентами з ООП є інтерактивні методи навчання іноземної мови [2]. Інтерактивне навчання передбачає активну участь студентів у процесі засвоєння мови та дозволяє адаптувати інтерактивні методи навчання під індивідуальні потреби здобувачів освіти, приміром, через зменшення обсягу матеріалу, але збільшення кількості повторень, використання візуальних, аудіо й тактильних каналів сприйняття одночасно, доступність інструкцій, наприклад, через піктограми. Доцільним при цьому є використання таких цифрових інструментів як інтерактивні презентації (Canva, PowerPoint); платформи типу Quizlet, Kahoot, які дозволяють закріплювати лексику, граматику через ігрові форми роботи; програми з синтезом мовлення для студентів з порушенням зору чи мовлення; групові та парні форми роботи (метод проєктів, рольові ігри); візуальні та мовленнєві опори (картки з ілюстраціями, символами, малюнками, субтитрування відео); гейміфікація (навчальні квести, віртуальні пригоди, лінгвістичні ігри); рефлексія в інтерактивній формі (використання смайлів, піктограм або простих опитувальників для зворотного зв'язку, цифрових дошок, наприклад, Padlet, для візуалізації відповідей або результатів роботи).

Сучасні підходи до навчання, які базуються на принципах диференціації, персоналізації, використання інформаційно-комунікаційних технологій та інклюзивної педагогіки, створюють передумови для подолання бар'єрів у засвоєнні іноземної мови. Актуальність теми також зумовлена необхідністю підготовки викладачів до роботи в умовах інклюзивного середовища, а також розробки ефективних методик і навчально-методичних матеріалів, адаптованих до різних форм порушень здоров'я у здобувачів вищої освіти.

Таким чином, дослідження сучасних підходів до навчання іноземних мов студентів з ООП сприяє не лише підвищенню якості освітнього процесу, а й забезпеченню рівного доступу до освіти, що відповідає гуманістичним та європейським цінностям.

Список використаних джерел

1. Супрун М. Навчання іноземних мов студентів з особливими освітніми потребами у ВНЗ. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія: Педагогіка*. 2022. Вип. 52. Т. 3. С. 213–218.
2. Чиж С.Г. Інтерактивні шляхи реалізації комунікативного підходу до вивчення іноземної мови дітьми з особливими потребами. *Збірник наукових*

праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. 2017. Вип. 75(3). С. 149–153.

3. Шапочка К.А. Підготовка вчителів іноземної мови до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. [Електронний ресурс]. URL: <http://int-konf.org/ru/2014/suchasnij-sotsiokulturnij-prostir-2014-17-19-09-2014-r/877>

Сергій Маловічко

*аспірант кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя*

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ФАСИЛІТАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ВЕТЕРАНІВ У ГРОМАДІ: ПЕРСОНАЛІЗОВАНА МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ

Автор представляє результати дослідження, присвяченого розробці та апробації персоналізованої моделі підготовки фахівців соціальної сфери до фасилітаційного супроводу ветеранів у громаді. У тезах обґрунтовано необхідність диференціації навчального процесу на основі вхідного діагностування рівня знань і професійної готовності слухачів. Висвітлено результати вхідного тестування, проведеного серед представників територіальних громад Запорізької області, яке засвідчило суттєву нерівномірність обізнаності щодо ключових аспектів соціального супроводу ветеранів. На основі отриманих результатів здійснено адаптацію навчального контенту до потреб слухачів. Підкреслено ефективність персоналізованої моделі у формуванні фахової готовності до міжсекторальної взаємодії, кризового консультування та ініціювання локальних соціальних ініціатив на рівні громади. Визначено перспективи подальших досліджень у напрямі розширення інструментів моніторингу професійного зростання та запобігання вигоранню фахівців.

Ключові слова: *персоналізована модель навчання, фасилітаційний супровід, фахівці соціальної сфери, ветерани, громада, професійна компетентність, адаптація, післядипломна освіта, вхідне тестування, міжвідомча взаємодія.*